1
1
1
1
1

Ion Slavici

Poveşti

Versiune electronică de Scriptorium.ro
http://www.scriptorium.ro

Doi feţi cu stea în frunte

A fost ce-a fost; dacă n-ar fi fost, nici nu s-ar povesti. A fost odată un împărat. Împăratul acesta stăpânea o lume întreagă, şi în lumea asta era un păcurar bătrân şi o păcurăriţă, care aveau trei fete: Ana, Stana şi Lăptiţa.

Ana, cea mai în vârstă dintre surori, era frumoasă, încât oile încetau a paşte când o zăreau în mijlocul lor; Stana, cea mijlocie, era frumoasă, încât lupii păzeau turma când o vedeau pe dânsa stăpână; iară Lăptiţa, cea mai tânără soră, albă ca spuma laptelui şi cu păr moale ca lâna mieluşeilor, era frumoasă — mai frumoasă decât surorile sale împreună — frumoasă cum numai dânsa era.

Într-o zi de vară, când razele soarelui erau mai stâmpărate, cele trei surori se duseră ca să culeagă căpşune în marginea codrilor. Pe când ele culegeau căpşunele, îndată se aude un şir de tropote, ca şi când ar veni şi s-ar apropia o ceată de călăreţi. Era cine era: era tocmai feciorul împăratului, venind ca să meargă cu prietenii şi cu curtenii săi la vânat.

Tot voinici frumoşi, crescuţi în şeile cailor, dar cel mai frumos şi pe cel mai înfocat armăsar era... cine altul putea să fie?... Făt-Voinic, feciorul de împărat. Focul cailor se stâmpără în zărirea celor trei surori şi călăreţii deteră în pas mai încetişor, până ce, veniţi şi sosiţi, se simţiră duşi.

— Auzi tu, soră, grăi Ana către sora mijlocie, dacă m-ar lua pe mine, i-aş frământa o pâine din care mâncând s-ar simţi ş-ar fi tot june şi voinic, mai voinic decât toţi voinicii din lume.

— Eu, zise Stana, dacă pe mine m-ar lua, i-aş toarce, ţese şi coase o cămaşă pe care, îmbrăcând-o, s-ar putea lupta cu zmeii, trecând prin apă fără ca să se ude, trecând prin foc fără ca să se ardă.

— Iară eu, grăi Lăptiţa, cea mai tânără soră, dacă i-aş fi soţie, i-aş face doi feţi-frumoşi, gemeni cu părul de aur şi cu stea în frunte, stea ca luceafărul din zori.

Când trec pe lângă fete, voinicii, chiar şi cei împărăteşti, văd cu ochii şi ascultă cu urechile. Ascultând, ei auziră, auzind, înţeleseră, iar înţelegând, ei suciră frânele şi săriră la fete.
— Sfântă-ţi fie vorba şi a mea să fii, soţie de împărat! grăi feciorul de împărat ridicând la sine în şa pe Lăptiţa cu căpşune cu tot.
— Şi tu a mea! grăi cel dintâi voinic către Stana, făcând şi el precum a văzut pe stăpânul său.
— Şi tu a mea! grăi al doilea în voinicie către Ana, ridicând-o şi pe ea în şa.
Făcând aşa, voinicii porniră spre curtea împărătească. În ziua următoare se făcură nunţile şi apoi trei zile şi trei nopţi întreaga împărăţie răsuna de veselia oaspeţilor...
Peste alte trei zile şi trei nopţi merse vestea în ţară că Ana şi-a făcut pâinea: a cules bobi, a măcinat, cernut, frământat şi a copt pâinea precum a fost zis la culesul de căpşune.
Încă de trei ori câte trei zile şi de trei ori câte trei nopţi trecură şi o nouă veste merse în ţară, că Stana şi-a făcut cămaşa: a cules fire de in, le-a copt şi meliţat, a periat fuiorul, a tors firele, a ţesut pânza şi a cusut cămaşa pe trupul soţului ei, precum a fost zis la culesul de căpşune.
Numai a Lăptiţei vorbă nu s-a împilinit încă. Dar toate se fac numai cu vremea.
Când se împlini de-a şaptea oară a şaptea zi, numărată de la cea de întâi zi de cununie, feciorul de împărat se arătă înaintea voinicilor şi celorlalţi curteni ai săi cu faţa veselă şi cu vorba pe de sute şi mii de ori mai blândă şi mai îndurătoare decât până acuma, dând de ştire că de aici înainte multă vreme n-are să mai iasă din curte, fiindcă-l poartă inima să stea zi şi noapte lângă soţia sa. Era adică să se întâmple — din îndurarea lui Dumnezeu — precum a grăit Lăptiţa la cules de căpşune... Şi lumea, şi ţara, şi întreaga împărăţie se bucurau aşteptând să se vadă ce nu s-a mai văzut încă.
Hei! dar multe se petrec în lume, şi dintre multe, multe bune şi rele multe!
S-a întâmplat adică, ca feciorul de împărat să aibă şi o mamă vitregă, iară asta, o fată mare în păr, pe care a fost adus-o cu sine, având-o de la cel dintâi bărbat. Şi apoi, vai şi amar de acela ce cade în asemenea cuscrii!

După gândul vitregei era să fie ca fiica sa s-ajungă soţie de împărat şi stăpână peste împărăţie, iară nu Lăptiţa, fata cea de păcurar.
Şi acuma sărmana Lăptiţa avea să sufere pentru că n-a fost pe gândul vitrigei, ci după voinţa lui Dumnezeu. Vezi! aşa e lumea: chiar şi acolo e rea unde o poartă gândul cel bun.
Era acuma în gândul vitrigei ca întâmplându-se după cum a fost zis Lăptiţa, să facă pe lume să creadă şi să creadă feciorul de împărat că nu e precum este şi precum s-a zis.
Nu putea însă face nimic, fiindcă feciorul de împărat stătea de-a pururea, zi şi noapte, lângă soţia lui. Îşi puse dar de gând ca, cu una, cu două, cu vorbe şi iscusinţe, să-l urnească pe acesta, iară după aceea, rămânând Lăptiţa în grija ei, a ei să fie grija. Ştia că nu-i va fi greu să afle cale şi chip.
Cu una, cu două, feciorul de împărat nu se urnea însă din loc. Vorbele zburară în vânt şi iscusinţele rămaseră lucru fără treabă. Vremea trecea, ziua se apropia, era mâine-poimâne, şi feciorul de împărat nu se depărta de lângă soţia sa.
Când vitrega văzu că acuma nu e încotro, îşi puse piatră pe inimă şi trimise carte, ştire şi veste la frate-său, a cărui împărăţie era vecină, spuse cum şi ce, şi grăi două-trei vorbe, ca să vină cu oaste şi voinici şi să cheme pe feciorul de împărat la război.
Asta era una, bună şi cea din urmă. Nici nu rămase în zadar.
Feciorul de împărat sări cuc de mânie când îi veni vestea că acum nu e bine, că iaca cum şi ce, şi cum că oştile vrăjmaşilor sunt pe cale să vină, să intre şi să fie precum de mult n-a mai fost... Bătaie adică, bătaie grozavă, bătaie între doi împăraţi!
Văzu şi el că acuma nu e încotro, că n-are decât să facă ce e de făcut.
Aşa sunt feciorii de împărat! Oricât de în drag şi-ar păzi nevestele şi oricât de-a dor ar aştepta să-şi vadă feţii, când aud de bătaie, li se zvârcoleşte inima în trup, li se frământă creierii în cap, li se împăienjenesc ochii... lasă nevastă şi feţi în grija Domnului şi pornesc ca vântul la război.
Feciorul de împărat a pornit ca primejdia, s-a dus ca pedeapsa lui Dumnezeu, s-a bătut cum se bate, cum numai el se bate şi, când în a treia zi au crăpat zorile, iarăşi a fost la curtea împărătească, sosind cu inima stâmpărată prin luptă şi cu ea plină de dor neastâmpărat să ştie ce şi cum, de când s-a dus!

Hei! dar ce-auzi? ce văzu? îmi vine nici să nu mai povestesc când văd atâta răutate, atâta suflet fără milă, şi urâtă, şi supărăcioasă, şi grozavă treabă, încât nici nu se poate spune fără ca să răsufli o dată cu greu!
Adică a fost aşa: în clipita când stelele se strâng pe cer, când feciorul de împărat era numai trei paşi de la poarta curţii, s-a întâmplat întocmai precum a fost zis Lăptiţa: doi feţi-frumoşi, feciori de împărat, unul ca altul, cu păr de aur şi cu luceferi în frunte.
Dar era ca lumea să nu-i vadă. Vitrega, rea precum era în gândul ei, în pripă puse doi căţei în locul copiilor, feţi-frumoşi, iar pe copiii cu părul de aur şi cu steaua în frunte îi îngropă în colţul casei, tocmai la fereastra împăratului.
Când feciorul de împărat intră în casă şi cercă s-audă şi să vadă, n-auzi nimic, ci văzu numai pe cei doi căţeluşi, pe care vitrega i-a fost pus în patul Lăptiţei.
Multă vorbă nu se mai făcu. Feciorul de împărat văzu cu ochii, şi asta era destul. Lăptiţa nu şi-a ţinut vorba, şi acuma nu rămase decât să-şi ajungă pedeapsa.
Feciorul de împărat n-avu încotro, îşi călcă pe inimă şi porunci să o îngroape în pământ până la sânişori, rămânând aşa în ochii lumii, pentru ca să se ştie ce e aceea când cineva cutează să înşele pe un fecior de împărat.
Într-altă zi, apoi, se făcu pe gândul vitregei. Feciorul de împărat se cunună a doua oară şi iarăşi răsunară veseliile de nuntă trei zile şi trei nopţi.
Hei! dar nu e darul lui Dumnezeu pe faptă nedreaptă! Cei doi feţi-frumoşi nu aflau odihnă în pământ. În locul în care erau îngropaţi crescură doi paltini frumoşi. Când vitrega îi văzu crescând, porunci ca să-i stârpească din rădăcină.
— Lăsaţi-i să crească! porunci împăratul. Îmi plac aici la fereastră! Aşa paltini n-am văzut încă.
Şi apoi crescură paltinii, crescură cum alţi paltini nu cresc: în fiecare zi un an, în fiecare noapte alt an, iară în crepetul zorilor, când se strâng stelele pe cer, trei ani într-o clipită. Când se împliniră trei zile şi trei nopţi, cei doi paltini erau mândri şi nalţi, ridicându-se cu crengile lor până la fereastra împăratului. Şi apoi, când adia vântul şi se mişcau frunzele, împăratul asculta, asculta zile întregi la şoptirea lor. Îi părea că aude un suspin

neîncetat, ca o plângere pusă în vorbe neînţelese, pe care numai sufletul lui o simţea ca o simţire ascunsă şi nepricepută, care ziua nu-i lăsa odihnă şi care noaptea îl ţinea treaz. Îl cuprindeau fiorii în auzul acestei şoptiri şi totuşi îi părea că n-ar putea să fie fără de ea.

Vitrega simţi, însă, ce e şi cum. Îşi puse de gând ca, cu orice preţ, să stârpească paltinii. Era greu, dar minţile muiereşti storc din piatră zăr. Vicleşugul muierilor dezbracă voinicii: ce puterea nu poate, poate dulceaţa vorbelor, şi ce nici asta nu poate, pot lacrimile mincinoase.

Într-o dimineaţă împărăteasa se puse pe de marginea patului soţului ei şi începu să-l ademenească cu dezmierdări şi vorbe de dragoste. Mult a ţinut până la ruptul firului, dar în sfârşit... şi împăraţii sunt tot oameni.

— Bine! grăi feciorul de împărat cam cu jumătate de gură. Să fie pe voia ta; să stârpim paltinii: dar din unul să facem un pat pentru mine, din altul un pat pentru tine.

Împărăteasa se mulţumi cu atâta. Paltinii fură tăiaţi, şi nici nu se înnoptă bine până ce paturile erau făcute şi puse în casa împăratului.

Când feciorul de împărat se culcă în patul nou, îi părea că se simte de o sută de ori mai greu decât până acuma şi totuşi află odihnă cum n-a mai aflat; iară împărăteasa i se părea că zace culcată pe spini şi mărăcini, încât toată noaptea nu putu dormi.

După ce împăratul adormi, paturile începură să scârţâie. Şi de aceste scârţâituri împărăteasa scotea un înţeles cunoscut; i se părea că aude vorbe pe care nimeni nu le pricepea decât numai dânsa.

— Ţi-e greu, frăţioare? întrebă unul dintre paturi. ❡— Ba! mie nu mi-e greu, răspunse patul pe care dormea împăratul, mi-e bine, căci pe mine zace iubitul meu tată!

— Mie mi-e greu, zise cellalt pat, căci pe mine zace un suflet rău! Şi tot aşa vorbiră paturile în auzul împărătesei până la crepetul zorilor.

Când se făcu ziuă, împărăteasa îşi puse de gând să prăpădească paturile. Porunci dar să facă alte două paturi tocmai ca şi acelea şi, când împăratul merse la vânat, le puse pe aceste pe neştiute în casă, iară paturile de paltini le aruncă în foc până la cea mai mică scândură.

Focul ardea, iară în pocniturile focului împărăteasa părea că aude tot acele vorbe de înţeles nepriceput.
După ce paturile arseră, încât nu rămase nici măcar o bucăţică de cărbune, împărăteasa adună cenuşa şi o aruncă în vânt, pentru ca să fie dusă peste nouă ţări şi peste nouă mări, ca parte cu parte în veci să nu se mai afle.
Ea n-a văzut însă că tocmai atunci când focul ardea mai frumos se ridicaseră în sus două scântei şi, ieşind la lumină, căzură tocmai unde au fost crescuţi cei doi paltini, iară căzute aici, cele două scântei se prefăcură în doi mieluşei gemeni, din care unul era tocmai atât de frumos ca şi cellalt, tocmai atât de blând, cu lâna tocmai atât de strălucită. Doi miei, fiecare preţ de-o împărăţie!
Când împărăteasa văzu mieluşeii păscând pe sub ferestrele împăratului, sări plină de bucurie la dânşii, îi luă în braţe pe amândoi şi-i duse la soţul său.
Din clipita asta, feciorul de împărat zi şi noapte nu se gândea decât la mieluşei: îi părea că în fiecare mişcare a mieluşeilor, în fiecare zbieret ieşit din gura lor, în fiecare privire află ceva, care îi cădea greu şi totuşi îi ustura inima.
Văzând că soţul său a îndrăgit mieluşeii, împărăteasa iarăşi prinse gând rău şi nu se împăcă până ce, când cu bine, când cu rău, când cu vorbe dulci şi când cu plâns, nu făcu pe feciorul de împărat ca să se învoiască cu pierzarea mieluşeilor.
Mieluşeii fură tăiaţi. Ce nu se putu mânca, împărăteasa puse să se arunce în foc... în foc şi piele, şi lână, şi oase, şi tot ce a mai fost.
Nu mai rămase nimic. Nimeni n-a băgat de seamă că tocmai pe fundul vasului în care s-a spălat carnea, între crăpătura doagelor, au rămas două bucăţele din creierii mieluşeilor. Când apoi slujnica împăratului s-a dus la vale după apă, bucăţelele de creieri s-au spălat şi au mers cu pârâul până în apa cea mare, care curgea prin mijlocul împărăţiei. Aici din cele două bucăţele s-au făcut doi peştişori cu solzii de aur, unul tocmai ca şi cellalt, deopotrivă, ca să se ştie că sunt fraţi gemeni.
Într-o zi pescarii împărăteşti se sculară dis-de-dimineaţă şi-şi aruncară mrejele în apă. Tocmai în clipa când cele din urmă două stele se stinseră pe cer, unul dintre pescari ridică mreaja şi văzu ce n-a mai văzut: doi peştişori cu solzii de aur.

Pescarii s-adunară să vadă minunea, iar după ce văzură şi se minunară, hotărâră ca, aşa vii precum sunt, să ducă peştişorii la împărat şi să-i facă cinste.

— Nu ne duce acolo, că de acolo venim, de-acolo suntem şi acolo e pieirea noastră, grăi unul dintre peştişori.

— Ce să fac dar cu voi? întrebă pescarul. ❡— Pune-te şi adună rouă de pe frunze, lasă-ne să înotăm în rouă, pune-ne la soare şi apoi nu veni până ce razele soarelui nu vor fi sorbit roua de pe noi, grăi al doilea peştişor.

Pescarul făcu precum i s-a zis: adună rouă de pe frunze, lăsă peştişorii să înoate în rouă, îi puse la soare şi nu veni până ce razele soarelui nu sorbiră roua de pe ei.

Ce-a aflat? Ce-a văzut? Doi copilaşi, feţi-frumoşi cu părul de aur şi cu stea în frunte, unul ca cellalt, încât cine îi vedea trebuia să ştie că sunt gemeni.

Copiii crescură repede... În fiecare zi un an, în fiecare noapte alt an, iar în crepetul zorilor, când stelele se stingeau pe cer, trei ani într-o clipită. Şi apoi creşteau precum alţii nu cresc: de trei ori în vârstă, de trei ori în putere şi tot de trei ori în înţelepciunea minţii. Când se împliniră trei zile şi trei nopţi, copiii erau de doisprezece ani în vârstă, de douăzeci şi patru în putere şi treizeci şi şase în înţelepciunea minţii.

— Acuma lasă-ne să mergem la tatăl nostru, grăi unul dintre copii către pescar.

Pescarul îi îmbrăcă frumos pe amândoi, le făcu câte o căciulă de miel, pe care o traseră pe cap ca nimeni să nu vadă părul de aur şi steaua în frunte, apoi feţii porniră către curtea împăratului.

Era ziua mare când ajunseră la curte. ❡— Vrem să vorbim cu împăratul! grăi unul dintre feţi către străjerul ce sta încărcat de arme la poarta curţii.

— Nu se poate, fiindcă tocmai acuma şade la masă, îi răspunse străjerul.

— Tocmai pentru că şade la masă! vorbi al doilea făt intrând îndărătnic pe poartă.

Străjerii se adunară, voind să scoată pe feţi din curte, dar aceştia trecură printre dânşii precum trece argintul-viu printre degete. Cu trei paşi înainte şi alţi trei în sus se pomeniră tocmai înaintea casei celei mari, unde împăratul ospăta cu curtenii săi.

— Vrem să intrăm! grăi unul dintre feţi aspru către slujitorii ce

stau la uşă.

— Nu se poate, răspunse un slujitor.¶— Ei! vom vedea noi dacă se poate ori nu se poate! strigă cellalt făt, cotind îndărătnic pe slujitori în dreapta şi în stânga.

Dar mulţi erau slujitorii şi feţii numai doi. Se făcu o îmbulzeală şi o larmă înaintea uşii, încât răsuna curtea.

— Ce e acolo, afară? întrebă împăratul mânios. Feţii se deteră paşnici când auziră vorbele tatălui lor.¶— Doi băieţi voiesc să intre cu puterea! zise un slujitor intrând la împăratul.

— Cu puterea? Cine să intre cu puterea în curte la mine? Cine sunt băieţii aceia? strigă împăratul într-o răsuflare.

— Nu ştiu, înălţate împărate, răspunse slujitorul, dar curat nu-i lucru, căci băieţii sunt tari ca puii de leu, încât au străbătut prin străjuirea de la poartă, şi acuma ne dau nouă de lucru! Ş-apoi, de îndărătnici ce sunt, nici căciulile nu şi le iau din cap.

Împăratul se roşi de mânie.¶— Scoateţi-i afară, strigă el, înhăţaţi-i cu câinii!¶— Lasă, că mergem noi şi aşa, grăiră feţii plângând de asprimea vorbelor ce auziră, şi porniră în jos pe trepte.

Când erau să iasă pe poartă, îi opri un slujitor ce venea în ruptul sufletului.

— A zis împăratul să veniţi, că împărăteasa vrea să vă vadă!

Băieţii se gândiră puţin, apoi se întoarseră, suiră treptele şi intrară la împăratul cu căciulile în cap.

Era o masă plină, lungă şi lată, iar pe lângă masă toţi oaspeţii împărăteşti, în capul mesei împăratul şi lângă dânsul împărăteasa, şezând pe douăsprezece perini de mătase.

Când băieţii intrară, căzu una dintre perinele pe care şedea împărăteasa. Ea rămase pe unsprezece perini.

— Luaţi căciulile din cap! strigă un curtean către băieţi.¶— Acoperământul capului este cinstea omului. Noi avem poruncă să fim precum suntem.

— Ei bine! grăi împăratul îmblânzit de auzul vorbelor ce ieşiră din gura băiatului. Rămâneţi precum sunteţi! Dar cine sunteţi? de unde veniţi? şi ce voiţi?

— Suntem doi feţi gemeni, doi lăstari dintr-o tulpină ruptă în două, jumătate în pământ şi jumătate în cap de masă; venim de unde-am pornit şi suntem sosiţi de unde venim; fost-am cale îndelungată şi am grăit cu suflarea vânturilor şi am vorbit în

limba fiarelor şi am cântat cu valurile de apă, iar acuma, în grai de om, voim să-ţi cântăm un cântec pe care-l cunoşti fără ca să ştii!
De sub împărăteasă a sărit a doua perină. ¶— Lasă-i să meargă cu prostiile lor! grăi ea către soţul său. ¶— Ba nu, lasă-i să cânte! răspunse împăratul. Tu ai dorit să-i vezi, iar eu doresc să-i ascult. Cântaţi, băieţi!
Împărăteasa tăcu, iar feţii începură să cânte povestea vieţii lor. "A fost un împărat..." începură feţii; de sub împărăteasă căzu a treia perină.
Când feţii povestiră despre pornirea feciorului de împărat la bătaie, de sub împărăteasă căzură trei perini deodată.
Când feţii sfârşiră cântecul, sub împărăteasă nu mai era nici o perină, iar când ei luară căciulile din cap şi-şi arătară părul de aur şi stelele în frunte, oaspeţii, curtenii şi împăratul îşi acoperiră ochii, ca nu cumva să piardă lumina de atâta strălucire.
Şi s-a făcut apoi precum de la început a fost să fie. Lăptiţa fu pusă în cap de masă lângă soţul ei; fata vitregei rămase cea mai rea slujnică la curtea Lăptiţei, iar pe vitrega cea cu gând rău o legară de coada une iepe nebune şi înconjurară ţara de şapte ori cu ea, încât lumea să ştie şi să nu mai uite că cine începe cu rău, cu rău sfârşeşte.

Păcală în satul lui

I se urâse şi lui Păcală să tot umble răzleţ prin lume, aşa fără de nici o treabă, numai ca să încurce trebile altora şi să râdă de prostia oamenilor. Se hotărî dar să se facă şi el om aşezat, ca toţi oamenii de treabă, să-şi întemeieze casa lui, să-şi agonisească o moşioară, — vorbă scurtă, — să se astâmpere odată.
Şi fiindcă românul zice că nu e nicăieri mai bine ca în satul lui, Păcală se întoarse şi el în satul lui şi începu cum încep toţi oamenii care n-au nimic, adică făcu ce făcu de-şi agonisi o viţeluşă şi o trimise la păşune în izlazul satului.
Căci aşa se facea averea. Păscând, viţeluşa se face viţea, viţeaua se face juncă, junca se face vacă, vaca fată, iar vaca cu viţelul o vinzi ca din preţul ei să cumperi şapte viţeluşe şi să le trimiţi şi pe ele la păşune în izlazul satului.
De ce e oare izlazul izlaz, dacă nu pentru ca să-l pască viţeluşele oamenilor?

Păştea dar viţeluşa lui Păcală, păştea, şi cu cât mai mult păştea, cu atâta mai vârtos creştea, încât nu era în tot satul viţea care s-o întreacă, iar când ajunse şi ea viţea, nici juncile nu se puteau potrivi cu ea.
— Măi! ziceau vecinele lui Păcală, ce lucru să mai fie şi ăsta? viţeaua asta le întrece pe toate! Ce-i va fi dând oare să mănânce? Ce soi o fi de creşte aşa de frumos?
Nu era nici soiul vreun soi deosebit, nici hrana mai de-a cătarea; viţeaua era însă viţeaua lui Păcală, iar Păcală îşi căuta de treabă, n-avea vreme s-o mai păzească şi să nu rupă câteodată şi din holdele oamenilor.
Ajungând junincă, viţeaua lui Păcală se făcu stăpână pe întregul hotar. Umbla şi ea cum umblase şi stăpânul ei mai nainte de a se fi astâmpărat, şi unde n-o căutai, acolo dădeai de ea, mai prin lanul de grâu, mai prin porumbişte, mai ştie bunul Dumnezeu pe unde.
Iară Păcală li se plângea oamenilor că prea i s-a făcut răzleaţă juninca şi că are treabă şi nu poate umbla după ea.
Nu-i vorbă, oamenii s-ar fi plâns şi ei, dar nu mai aveau cui să i se plângă când Păcală îi lua pe dinainte şi li se plângea de te prindea mila de el.
Când văzură dar că juninca lui Păcală în curând are să fie vacă, oamenii se puseră pe gânduri. Ştiau ei cum au să urmeze lucrurile mai departe. Vedeau parcă cele şapte viţeluşe cum se fac viţele, juninci, cum ajung în cele din urmă vaci şi ele, şi cum le vinde Păcală şi pe ele şi se întoarce de la târg cu o spuză de viţeluşe, toate flămânde, toate pornite din fire să se facă viţele, juninci şi vaci în cele din urmă.
— Măi! strigară ei, ăsta ne mănâncă şi urechile din cap cu viţeluşa lui, ne seacă, ne face întregul hotar bătătură.
Dar ce puteau să-i facă lui Păcală? El nu era de vină şi avea treabă, nu putea să-şi piardă vara umblând după coada junincei.
Se sfătuiră dar între dânşii şi iar se sfătuiră, se tot sfătuiră, până ce n-ajunseră a se dumeri că toată carnea pe care a pus-o viţeluşa ca să se facă viţea şi din viţea junincă e carne adunată din nutreţul de pe hotarul lor, adică după toată dreptatea carne din care ar fi fost să fie a lor şi numai pielea e a lui Păcală, fiindcă piele avuse juninca şi când venise ca viţeluşă în sat.
Dumeriţi odată astfel, tăiară juninca, îi luară carnea şi o

mâncară, iară pielea o aruncară peste gard în curtea lui Păcală. Nu-i vorbă, a fost cam scurtă socoteala aceasta, dar în satul lui Păcală multe se întâmplă.
Păcală, de! ce să facă!... Dacă ar fi voit, ar fi găsit el ac pentru cojocul sătenilor; el însă nu voia. Avea tragere de inimă penru oamenii din satul lui. Nu! pe oamenii din satul lui nu putea el să-i încurce, cum ar fi încurcat a bunăoară pe oamenii din satul lui Tândală.
Întinse dar pielea să se usuce, iar după ce se uscă, o luă în vârf de băţ şi plecă cu ea la târg, ca s-o vândă.
Aşa ajunse Păcală iar pe drumuri. Se duse şi tot se duse mereu, de dimineaţă până la prânz şi de la prânz până seara. Când era pe înserate, el se opri într-un sat de la marginea drumului şi se uită împrejurul său, ca să-şi găsească vreo casă la care să mâie, vreo văduvă ori vreo femeie al cărei bărbat nu-i acasă.
Nu poate, că — Doamne fereşte! — ce, dar Păcală, ca om umblat prin lume, ştia că sunt fricoase femeile, li se urăşte aşa singure, şi sunt bucuroase de oaspeţi, numai ca să ştie că e peste noapte picior de om la casa lor.
Şi găsi Păcală chiar mai la marginea satului o femeie, al căreia bărbat se dusese la pădure să aducă lemne. Nu-i vorbă, muierea îi spunea mereu că teacă, că pungă, că nu-i este bărbatul acasă, că ce va zice lumea; Păcală ţinea şi el să rămână aşa într-un unghi al casei, într-un şopron, în pridvor, unde o fi, numai ca să nu fie casa pustie. N-avea biata muiere încotro, trebuia să-l primească, dar îi şi spuse să se culce şi să doarmă, c-o fi ostenit de drum, sărmanul de el!
”Ce-o să mai fie şi asta?!” grăi Păcală. El ştia că muierile sunt şi vorbăreţe, şi doritoare de a le şti toate câte sunt în cer şi pe pământ, iar muierea aceasta nici nu-i povestea nimic, nici nu-l întreba de unde vine, cum a umblat, ce-a mai făcut, ce mai ştie... Aici trebuia dar să fie ceva la mijloc, şi Păcală, în loc de a adormi, trăgea când cu ochiul drept, când cu cel stâng, ca să vadă cele ce se petrec în casă şi împrejurul casei.
Nici nu se înseră bine, şi muierea începu să fiarbă, să frigă, să coacă, să gătească fel de fel de mâncări, şi plăcinte, şi un purcel fript, şi o coastă opărită cu varză călită. Şi apoi rachiuri, şi apoi vinuri. Ospăţ, nu alta!
N-ar fi fost Păcală om păţit dacă n-ar fi ştiut că toate aceste nu

pentru bărbatul ei le făcea muierea cea harnică, fiindcă mai era şi ea gătită ca de nuntă.

Nici nu le făcea pentru bărbatul ei, ci pentru vornicul satului, pe care-l aştepta nevasta cum îşi aşteaptă fetele mari peţitorii, ieşind mereu în uşă şi în portiţă, ca să vadă dacă vine, dacă nu mai vine, dacă întârzie, dacă soseşte.

Nu care cumva să creadă cineva că Doamne fereşte ce!... Nu! ci fiindcă vornicul era cel mai de frunte om din sat şi nu putea să-l primească la casa ei ca pe orişicine, iar peste zi vornicul, om cu multe treburi, nu putuse să vie, ci le făcea cinstea acum, mai pe seară.

Alt nimic nu era la mijloc, Doamne fereşte! Era gata nevasta cu toate: purcelul era frumos şi rumen de-ţi pocnea şoricul în dinţi, costiţele erau opărite, varza era călită, plăcintele abureau, rachiul era aşezat pe masă, vinul stătea în apă rece, nu mai lipsea decât dumnealui vornicul. Numai vornicul lipsea, când deodată — să te miri, nu alta! — se întoarse bărbatul. I se frânsese, sărmanul de el, o osie în drum, şi nu-i rămăsese decât să se întoarcă, să pună altă osie la car şi să plece mâine din nou la pădure.

Muierea bună şi credincioasă îşi cunoaşte bărbatul după mers, din tuşite şi strănuturi, ba chiar şi din pocnetul biciului, iar nevasta la care îşi luase Păcală conac era şi ea muiere bună şi credincioasă. Ea îşi cunoscu bărbatul din scârţâitul roatelor de la car, iar scârţâitul roatelor se auzea de departe, destul de departe pentru ca o muiere harnică precum era dânsa să-şi rânduiască treburile.

Ea luă purcelul cel frumos şi rumen şi-l ascunse iute după cuptor, luă plăcinta şi o puse iute-iute pe cuptor, luă costiţele cu varză călită şi le vârî în cuptor, mai vârî tot iute-iute şi rachiul sub perina de la căpătâiul patului, iar vinul sub pat, şi pe când carul cu boii intrară în curte, toate erau în cea mai bună rânduială.

Nu poate că Doamne fereşte ce!... dar de! tot era mai bine să nu afle bărbatul.

Văzându-se acasă, bărbatul, ca tot omul păgubaş, începu să se plângă, nevasta, ca toată muierea bună şi credincioasă, îl mângâia cu vorbe bune, iar Păcală, ca tot omul cumsecade, ieşi şi el din unghiul lui, ca să-i spună stăpânului de casă că e şi el aici, să-i ceară iertare că a îndrăznit şi să-l mai roage şi pe el de

conac.
— Fă muiere, grăi bărbatul după ce se mai încălzi în cuibul lui, mie mi-e foame; n-ai tu ceva de mâncare?
De! ce să-i faci? omul flămânzeşte la drum. Nu-i vorbă, mai era în traistă merindea pe care o luase la drum; dar acasă la el omul nu mănâncă bucuros merindea cu care se întoarce din drum.
— Vai, săraca de mine! răspunse nevasta, dar de unde să am? Eram să te aştept mâine. O să-ţi fac însă o mămăliguţă bună, ca s-o mănânci cu o zămuţă de usturoi.
— Mămăliguţă să fie! grăi bărbatul. Când e flămând, omul se bucură şi de mămăliguţă. Om umblat prin lume, Păcală ştia că o să-l poftească şi pe el la cină, ca să mai steie de vorbă, şi nici că-i părea rău lui Păcală, fiindcă tot drumeţ era şi el, tot flămând — ca orişice om sosit din drum.
Şi cum stăteau de vorbă în vreme ce nevasta gătea mămăliguţa, Păcală, care nu era cap sec, se gândea mereu cum să facă el ca să nu mănânce mămăligă, ci purcel fript, frumos şi rumen de-ţi pocneşte şoricul în dinţi, costiţe cu varză călită şi plăcinte de cele bune; cum ar face ca să bea o gură de rachiu şi să guste măcar o dată din vinul cel vechi.
El se încruntă o dată şi trase cam pe furiş cu băţul în piele. Şi lasă pe Păcală, că nu e nici el de ieri, de alaltăieri! Simţise o dată mirosul, şi grija lui mai departe...
Ca om drumeţ, îşi ţinea băţul la îndemână, iar pielea cea de junincă, marfa lui, toată averea lui, îi era la picioare.
Bărbatul se cam mira că ce va fi având cu pielea, dar nu zise nimic. Al lui era băţul, a lui era pielea; treaba lui era ce făcea cu ele.
Peste câtva timp Păcală iar trase una cu băţul, ba mai se şi răsti la piele:
— Ţine-ţi gura, sluto! Bărbatul iar tăcu. Păcală dete de a treia oară, şi acum se răsti şi mai rău.
— Ce ai cu pielea aceea? întrebă omul nostru. Păcală mai dete din umăr, mai se codi, mai se rugă de iertare că nu poate să spună.
— Apoi, grăi el cam cu anevoie în cele din urmă, piele-ar fi de piele, dar, aşa cum o vezi, nu e piele, ci proroc, care ştie toate cele neştiute şi vrea mereu să spună lucruri de nespus.
— Şi ce vrea să spună? întrebă mirat bărbatul.¶— Uite! grăi

Păcală, şi puse urechea la piele. Mare minune! Zice să cauţi la căpătâiul patului, c-o să găseşti rachiu.
Bărbatul căută şi găsi. ¶ — Mare minune! Cine l-o fi pus oare? ¶
— E taină!... răspunse Păcală, asta nu se poate şti. ¶ — Şi ce mai zice prorocul? ¶ — Să cauţi după cuptor, că vei găsi un purcel fript, zise Păcală, după ce puse iar urechea la piele.
— Auzi dumneata lucru ciudat! Ce mai zice prorocul? ¶ — Caută sub pat, că găseşti vinul. Astfel înainte — până ce nu ieşiră la iveală costiţele şi plăcintele, încât numai de-un drag să te uiţi la masa încărcată şi să te aşezi la ea.
Se mira bărbatul, se mira mai vârtos nevasta, s-ar fi mirat satul întreg, dacă ar fi fost de faţă; numai Păcală nu se mira, fiindcă el îşi cunoştea marfa şi ştia de ce e bună.
— Apoi de! zicea el mereu, ăsta-i proroc, nu fleac, şi-ţi scoate şi cârtiţa din fundul pământului!
Va fi fost ori nu aşa, destul că Păcală s-a săturat ca un paşă turcesc, încât abia-l mai ţineau curelele.
— Bună treabă prorocul ăsta! grăi bărbatul nevestei după ce se sătură şi el. Nu cumva ţi-e de vânzare?
— Doamne fereşte! îi răspunse Păcală. Cum aş putea eu să vând un lucru ca acesta? Se poate?!
— Dar dacă ţi-aş da un preţ bun? ¶ — Auzi vorbă! preţ bun? Un proroc ca ăsta e lucru nepreţuit.
Doritor cum era de a se hrăni bine şi de a şti totdeauna cele ce se petrec în casa lui, omul nostru îl apucă pe Păcală la târg. Îi dete la început o pungă de galbeni, apoi două, apoi trei, şi aşa mereu înainte, până la şapte pungi, bani frumoşi chiar şi pentru un om mai bogat decât Păcală.
— Fiindcă văd şi văd că ţii cu orice preţ să cumperi prorocul, grăi Păcală muiat, o să-ţi fac după dorinţă, dar nu pentru bani, ci fiindcă m-ai primit la casă, m-ai poftit la masă şi mi-ai zis o vorbă bună. Noroc să ai de ea!
Aşa grăi Păcală, şi-i dete pielea cea de junincă, pentru ca să ieie cele şapte pungi de galbeni — mulţi bani chiar şi pentru un om mai bogat decât Păcală.
Şi nu era pe lumea aceasta om mai fericit decât bărbatul nevestei, fiindcă putea de aici înainte să ştie toate cele ce se petrec în casa lui şi să se mai şi hrănească bine.
Iar Păcală, după ce-şi vându pielea şi puse bine banii, se culcă să

doarmă, că avea drum lung până acasă în satul lui.
Ziua următoare îşi luă Păcală rămas bun şi plecă iar acasă. Şi cum mergea pe drum şi cum se simţea aşa încărcat de bani, cum nu mai fusese niciodată în viaţa lui, îşi puse tare şi cu adevărat de gând că de aici înainte nu mai vâşcă nici la dreapta, nici la stânga, ci merge drept înainte, nu mai umblă cu minciuna, nu mai caută să tragă folos din partea altora — nu! nu! nu! --, ci se face om ca toţi oamenii care vor să aibă obrazul curat, se astâmpără, se pune în rând cu fruntea satului.
Numai dacă n-ar fi fost la mijloc muierea cea harnică! Ea, sărmana, nu mai avea astâmpăr, şi parcă i se surpa casa în cap când se gândea că prorocul a rămas în paza ei. Nu poate că Doamne fereşte ce! dar muierile sunt fricoase şi nu prea se simt bine când se află aproape de nişte lucruri cum era pielea lui Păcală.
Ea făcu dar ce făcu, şi-şi trimise bărbatul iar la pădure, apoi, după ce rămase ea singură, puse, ca muiere harnică ce era, furca în brâu şi porni în urma lui Păcală şi grăbi şi alergă ca să-l ajungă şi să-l întrebe ce are să facă şi cum să dreagă, ca să facă din piele piele ca toate pieile şi să-i ieie darul prorociei?
Păcală, de! ce să facă şi el?! De pagubă se fereşte omul, dar de câştig niciodată; mai luă şi de la femeie şapte pungi şi îi spuse că n-are decât să opărească pielea cu apă de izvor strecurată prin o sită deasă, şi-şi urmă calea ca şi când nimic nu i s-ar fi întâmplat.
— Acum zău că mă fac om aşezat, încât o să ajung chiar vornic în satul meu! grăi el după ce sosi acasă.
Se şi făcu. Îşi zidi, Doamne, o casă frumoasă de nu mai era în tot satul casă ca a lui, — colea, cu pridvor aşezat pe stâlpi şi cu cerdac mare, — îşi cumpără pământuri, car cu patru boi, cal de călărit, vacă cu lapte, oi de prăsilă; în sfârşit, toate câte se cuvin la casa unui om cu dare de mână, toate erau la casa lui Păcală.
Şi nu era în sat om mai aşezat decât Păcală. Numai oamenii din satul lui dacă n-ar fi fost tocmai aşa de proşti cum erau!
Văzând cum zideşte Păcală, cum cumpără, iar cumpără şi tot cumpără, cum dă mereu fără să ieie, vecinele începură să şoptească între dânsele şi sătenii deteră cu socoteală că va fi având mulţi bani Păcală şi că banii aceştia îi va fi găsit undeva, îi va fi căpătat ori îi va fi luat de la cineva. Destul că voiau să

ştie de unde are Păcală banii.

— Măi Păcală, îl întrebă dar unul dintre oameni, dar tu de unde ai atâta spurcăciune de ban, de tot dai şi nu mai sfârşeşti?

Păcală şedea în cerdacul casei cu pipa în gură şi privea la carul cel cu patru boi care intra în curtea cea largă şi plină.

— De unde am atâta ban? răspunse el. De unde, păcatele mele, aş putea să am dacă nu din preţul moşiei pe care am vândut-o?

— Ce moşie, măi Păcală, că tu n-ai avut moşie?! ¶— Apoi vorbă?! Dar pielea jinincei a cui a fost, măi?! N-a fost a mea? Asta mi-a fost toată averea: am vândut-o şi am luat bani ca să-mi fac altă avere în locul ei.

— Atâţia bani pentru o piele de junincă?

— Măi, dar greu mai eşti la cap! grăi acum Păcală, care ţinea să nu mai umble cu minciuna. Nu înţelegi tu că juninca aceea era junincă de prăsilă? Dacă o mai ţineam, făta, şi viţelul creştea, şi el se făcea vacă, şi aveam două vaci, şi două vaci fătau doi viţei, şi se făceau patru vaci, iar din patru vaci se fac opt, din opt şasesprezece şi cu timpul o întreagă cireadă de vite. Aşa se face socoteala când mergi la târg şi ştii cum să-ţi vinzi marfa. O avere întreagă nu se vinde numai iac-aşa!

Omul dete din cap şi deteră din cap şi se puseră pe gânduri toţi oamenii din satul lui Păcală.

Aveau şi ei viţele de prăsilă. De ce adică numai Păcală să-şi vândă pielea cu preţ? de ce să fie ei mai proşti decât dânsul? de ce să deie ei o avere întreagă pentru un preţ de nimic?

Se puseră dar degrab', îşi tăiară cu toţii junincile de prăsilă, mâncară cât putură din carnea lor, iar pieile le duseră la târg, să le vândă şi ei cum a vândut Păcală pe a lui.

Numai că nu se nimereşte totdeauna şi nu ştiu toţi oamenii să-şi vândă marfa ca Păcală.

Degeaba spuneau ei că pielea e piele de junincă de prăsilă, căci nimeni nu voia să le deie preţul la care râvneau, şi s-au întors ca vai de ei acasă.

Vai de ei! dar vai şi de Păcală! Când se văzură şi cu pagubă, şi cu batjocură, oamenii se adunară iarăşi, se sfătuiră şi tot se sfătuiră între dânşii, că ce să facă şi ce să dreagă ca să scape de Păcală, fiindcă nu mai rămânea nici o îndoială că-i va prăpădi pe toţi dacă va mai rămânea cu zile.

— O să-şi deie foc la casă, ca să ne dăm şi noi la ale noastre,

grăi unul dintre cei mai prevăzători.
— O să-şi frângă vreun picior, ca să ne frângem şi noi pe ale noastre, grăi altul.
— O să sară în fântână, ca să sărim cu toţii după el! strigară cu toţii.
Nu mai rămânea nici o îndoială că trebuiau să scape de el, dacă nu voiau să piară cu toţii ca vai de ei.
Dar cum să scape? Asta era vorba. Să-i taie boii, şi vaca, şi oile, şi calul de călărit, să-i deie foc la casă şi să-l gonească din sat. Asta s-at fi putut. Dar cine putea să ştie dacă nu se va mai întoarce?
Trebuia să-i stingă lumina vieţii: numai aşa erau scăpaţi, cu adevărat scăpaţi de el.
Luară dar hotărârea să-l omoare pe Păcală; fiind, însă, că nu voiau să facă nici vărsare de sânge, nici moarte de om chiar cu mâna lor, se sfătuiră din nou între dânşii şi după mult sfat au chibzuit să-l arunce în Dunăre, unde va fi apa mai adâncă, pentru ca nici neam de neamul lui să nu mai poată ieşi la lumina zilei.
Şi dacă tot ar scăpa Păcală chiar şi din fundul Dunării? Asta era! Şi dacă tot ar scăpa?! Ce era atunci?! Nu mai rămânea nici o îndoială că trebuia să facă ce vor face ca Păcală să nu poată scăpa, dar deloc să nu poată scăpa.
Se puseră dar din nou şi se sfătuiră, şi după multă sfătuire mai chibzuiră să-l bage pe Păcală într-un sac, să strângă bine gura sacului şi să lege sacul cu Păcală cu tot de o piatră de moară, pentru ca piatra de moară, rotundă cum este, să meargă de-a dura până la fundul Dunării şi să ducă şi sacul cu Păcală.
Înţelegându-se astfel ei, toţi oamenii din satul lui Păcală, cu mic, cu mare, cum erau, luară sacul, luară sfoara pentru gura sacului, luară funia, ca să lege sacul de piatră, luară cea mai mare din pietrele de moară pe care le putură găsi cale de trei zile de jur-împrejur şi porniră cu mic, cu mare, cum erau, asupra casei lui Păcală, ca să-l ia, să-l ridice, să-l ducă şi să nu se oprească cu el decât în fundul Dunării.
Păcală şedea cu pipa în gură în cerdacul casei şi se uita la carul cel cu patru boi, care intra în curtea lui cea largă şi plină, — şedea Păcală cu pipa în gură şi se uita, — când se pomeni cu satul întreg, mic şi mare, de nu-i mai încăpea curtea cea largă a

lui.

Ce să facă, sărmanul de el, ce să facă?! Nu-i rămânea decât să se dea prins şi legat, dacă n-a putut să rămână pe unde fusese mai înainte, ci l-a pus păcatul să se întoarcă în satul lui, să se facă om aşezat şi să nu mai umble cu minciuna. Dar o viaţă are omul şi o moarte.

— Mi-a fost, se vede, rânduit, grăi Păcală, să mor în satul meu ca om de treabă.

Căci mai de treabă de cum era nu se putea face Păcală; asta o simţea.

Îi părea cu toate aceste cam rău că trebuia să moară tocmai acum, când avea şi el casa lui, masa lui, carul lui cu patru boi, curtea lui largă, şi ar fi voit Păcală să scape dacă se poate fără minciună, căci era hotărât odată să nu umble cu minciuni, dar nu se putea, fiindcă oamenii erau neînduraţi şi vicleni.

Se lăsa dar Păcală, se lăsa, fiindcă n-avea încotro, să-l vâre ca pe un motan în sac, să-l ia pe sus şi să-l ducă la pierzare.

El în frunte, piatra de moară după el, fruntea satului în urmă şi satul întreg, cu mic, cu mare, mai în coadă, ieşiră din curtea cea largă, trecură prin sat şi o luară peste câmpul nisipos drept spre Dunărea cea mare şi adâncă.

— Staţi, măi, strigă cel mai cu socoteală dintre oamenii din satul lui Păcală.

Se opriră în loc cu toţii, cu mic, cu mare, cum erau.¶— Am uitat un lucru, grăi omul cel cu socoteală.¶— Ce-am uitat? întrebară ceilalţi.¶— Prăjina, ca să căutăm fundul Dunării.¶— Aşa-i, ziseră oamenii din satul lui Păcală, am uitat prăjina, ca să căutăm fundul Dunării.

Îl aveau acum pe Păcală: cum puteau ei să-l arunce fără ca să ştie unde-l aruncă?

Se întoarseră dar iar în sat, căutară cea mai lungă dintre toate prăjinile şi numai apoi îl duseră pe Păcală la Dunăre, — prăjina în frunte, sacul cu Păcală, piatra de moară, fruntea satului şi apoi satul întreg, cu mic, cu mare, cum erau.

— Staţi, măi! strigă iar omul cel cu socoteală. Iar se opriră cu toţii.

— Să-l legăm de piatra de moară, ca să nu fugă, în vreme ce noi căutăm cu prăjina fundul Dunării!

— Să-l legăm, strigară cu toţii, ca să nu fugă! Îl legară dar pe

Păcală de piatra cea mare, apoi plecară ca să caute cu prăjina, unde e mai afundă Dunărea, ca acolo să-l arunce.

Cel mai cu socoteală dintre oamenii din satul lui Păcală luă el însuşi prăjina, dete o dată cu ea în valuri, o izbi cât nu mai putu în jos, dar nu atinse cu ea fundul.

— Aici, zise el, Dunărea nu are fund, trebuie să căutăm alt loc. ¶

— Aşa e, strigară cu toţii, trebuie să căutăm alt loc, unde are Dunărea fund.

Nici că se putea altfel. Vorba era ca piatra de moară să meargă de-a dura şi să se oprească tocmai în fundul Dunării: unde se oprea piatra dacă Dunărea nu avea fund?

Porniră dar cu toţii ca să caute fundul Dunării, pentru ca nu cumva să-l arunce la loc nepotrivit şi să-l scape acum, după ce îl aveau prins şi legat.

Ei trebuiau să ştie unde are să se oprească piatra cu sacul şi cu Păcală cel din sac.

Iar Păcală, vai de capul lui, rămase în sac, legat de piatra cea de moară, cea mai mare pe care oamenii din satul lui o putuseră găsi cale de trei zile de jur-împrejur.

— Staţi! strigă omul cel cu socoteală. Iar se opriră cu toţii. Ce era la mijloc? Ca oameni chibzuiţi, trebuiau să fie cu mare băgare de seamă şi să cerceteze bine mai nainte de a-l arunca pe Păcală în Dunăre.

Unde să-l arunce? Mai la deal, de unde vine apa, ori mai la vale, unde se duce?

Unii dădeau cu socoteală că mai la deal e mai multă apă, fiindcă de acolo vine apa şi n-ar veni dacă n-ar fi destulă.

Alţii însă erau de părere că la vale e mai multă, fiindcă acolo se strânge apa, care vine de la deal, şi dacă l-ar arunca la deal, cum vine apa şi tot vine, se scurge şi tot se scurge, s-ar pomeni că Păcală rămâne pe uscat, iese din sac şi vai de capul lor!

Se adunară dar cu toţii de se sfătuiră ca nu cumva să facă vreo prostie, şi după multă sfătuire se înţeleseră să caute locul cât mai devale, pentru ca toată apa să se strângă în capul lui Păcală.

Pe când oamenii din satul lui Păcală umblau să caute fundul Dunării cu prăjina cea lungă, iată că vine un jelepar de vite, care ducea o cireadă de o mie de boi la târg, şi cum mergea jeleparul de-a lungul malului, dă de sacul cu Păcală şi se miră, cum s-ar mira tot omul când ar vedea în calea lui asemenea lucru.

— Dar tu, măi, întrebă jeleparul, cum ai intrat în sac şi ce cauţi în el?

— N-am intrat, răspunse Păcală, ci m-au vârât alţii în el. ¶— Şi de ce te-au vârât? ¶— Ca să mă arunce în Dunăre. ¶— Şi de ce să te arunce? ¶— Iacă — păcatele mele! — răspunse Păcală, fiindcă vor să mă facă vornic şi eu nu vreau să primesc...

— Şi de ce nu vrei, măi? ¶— Apoi de! zise Păcală. Fiindcă nu e satul de a-i fi vornic. ¶— Şi de ce nu e? ¶— Fiindcă are neveste multe, şi bărbaţii pleacă cu toţii la lucru, de nu se mai întorc cu săptămânile, şi vornicul rămâne el singur cu nevestele.

— Şi de ce nu vrei să rămâi cu nevestele? ¶— Fiindcă sunt multe şi toate tinere şi sprintene ca furnicile şi nu pot să le stăpânesc.

Când auzi asemenea vorbe, jeleparul se miră prea mult, fiindcă el bucuros ar fi fost vornic într-un sat ca satul lui Păcală.

— Măi, dar prost mai eşti tu, măi! grăi el. Un om mai cu minte ar primi cu amândouă mâinile.

— Un om mai cu minte e mai cuminte şi poate când nu poate prostul, îi răspunse Păcală. Haid'! dacă te simţi destoinic, intră în sac şi, când vei vedea că voiesc să te arunce în Dunăre, spune-le că primeşti să le fii vornic.

— Şi ei mă vor primi oare pe mine? ¶— Mai ales! îi răspunse Păcală. Cu amândouă mâinile! Atât îi trebui jeleparului, care nu se temea de nevestele din satul lui Păcală.

El dezlegă dar sacul, ca să iasă Păcală, apoi se vârî el însuşi în sac. Păcală răsuflă o dată uşor de tot, strânse gura sacului, o legă bine, apoi p-aci îi fu drumul, nici că se mai opri decât la cireada cea de boi, pe care o mână acasă la el, în curtea cea largă, care putea să-i încapă pe toţi.

Iară jeleparul din sac râdea în el când se gândea cum are să-i înşele pe proştii din satul lui Păcală, care nu ştiau, bieţii de ei, că nu mai e tot un prost ca dânşii în sac.

Râdea însă mai ales când simţea că ei îl ridică pe sus, ca să-l ducă să-l arunce în Dunăre la locul pe care-l găsiseră mai bine înfundat. Numai atunci când simţi că-i dau avânt ca să-l arunce, abia atunci el strigă tare cât putu:

— Staţi, măi! Toţi se opriră, cuprinşi de spaimă şi de mirare, fiindcă înţelegeau şi ei că glasul care răsuna din sac nu era glasul lui Păcală.

— Lăsaţi-mă, grăi jeleparul, că primesc să vă fiu vornic. ¶ — Auzi vorbă! strigă cel mai cu socoteală dintre oamenii din satul lui Păcală, care era chiar el vornic în sat, îşi preface glasul ca să nu-l mai cunoaştem, voieşte să ne mai fie şi vornic, ba te pomeneşti c-o să ne spună că el nu mai e Păcală!

— Apoi că nici nu sunt! răspunse jeleparul. Când auziră vorba aceasta, oamenii se supărară, mare minune cum se supărară, fiindcă îl văzuseră ei înşişi cu ochii lor când îl vârâseră în sac şi ei înşişi cu mâinile lor legaseră gura sacului şi, supăraţi cum erau, năvăliră cu toţii asupra lui, îl ridicară cu piatră cu tot şi — una! două! trei! bâldâbâc! — îl aruncară în Dunăre, ca nici neam din neamul lui să nu mai poată ieşi la lumină.

Şi, Doamne! cât se simţeau de uşuraţi când văzură că merge drept spre fundul Dunării, că nu mai iese la iveală şi că apa curge mereu de la deal la vale şi se îngrămădeşte asupra lui.

Iară Păcală şedea în cerdacul casei şi se uita la carul cel cu patru boi, care intra în curtea lui cea largă şi plină de vite frumoase.

— Staţi, măi! strigă omul cel cu socoteală. Staţi! strigă încă o dată. ¶ — Ho, staţi! strigară toţi oamenii din satul lui Păcală când le văzură ochii ceea ce mintea nu putea să le înţeleagă, şi se opriră cu toţii şi rămaseră încremeniţi în loc.

— Dar tu, măi, cum ai ajuns aici? întrebă vornicul satului. ¶ — Aşa-i, ziseră cu toţii, cum ai ajuns tu aici? ¶ — Mare lucru?! răspunse Păcală. Cum să fi ajuns, dacă nu tot cum aţi ajuns şi voi, venind de acolo până aici?!...

— Dar tu eşti mort, măi? te-am aruncat în Dunăre! ¶ — Aş! grăi Păcală. Apa Dunării e rece şi te face mai sprinten de cum ai fost.

— Mare minune! strigară oamenii. Cu ăsta nu e chip s-o scoţi la capăt! Îl arunci legat de o piatră de moară în Dunăre, şi se întoarce mai degrabă decât tine acasă!...

— Dar vitele cele multe şi frumoase de unde le ai? întrebară ei. ¶

— De unde să le am, răspunse Păcală, dacă nu de acolo unde m-aţi lăsat voi?

— Dar cine ţi le-a dat? ¶ — Cine să mi le dea? Le-am luat eu; ia omul cât poate şi ce nu poate lua mai lasă şi pentru alţii.

Atât le trebui oamenilor din satul lui Păcală! Aşa cum erau adunaţi la casa lui Păcală, plecară cu toţii înapoi la Dunăre şi nu mai steteră la sfat, ci se aruncară ca broaştele — bâldâbâc! bâldâbâc! — care mai de care mai iute în valuri, ca să ia fiecare

cât poate, iar nevestele lor rămaseră pe ţărmure, aşteptându-şi fiecare bărbatul cu turma de vite.
Era, se înţelege, şi popa între dânşii, şi fiindcă popii sunt mai lacomi decât alţi oameni, el se repezi mai tare decât ceilalţi şi sări unde era mai afundă apa, dar potcapul tot îi rămase pe deasupra.
Preoteasa, care stătea pe ţărmure, lacomă şi ea, văzând potcapul, credea că n-are popa destulă vârtute ca să se cufunde, şi că vor lua alţii toate vitele mai înainte de a fi ajuns şi el la fund.
— Mai la fund, părinte! striga dar, mai la fund! că acolo sunt cele coarneşe!
A şi intrat popa cât de afund, dar nici nu s-a mai întors nici el, cum nu s-au mai întors nici ceilalţi.
Aşa a rămas Păcală cel mai harnic, cel mai de treabă, cel mai vrednic om în satul lui, fiindcă, de! era numai el singur cu nevestele.
Cine o ştie mai departe, mai departe are s-o spună.

Spaima Zmeilor

A fost odată ce-au fost; a fost un om şi-o femeie, bărbat şi muiere, oameni de treabă, el bun şi ea cuminte, încât li se dusese vestea că trăiesc bine şi toţi se bucurau când treceau pe la casa lor. Niciodată el nu zicea ba când ea zicea da, dar nici ea nu ieşea din voile lui, şi de aceea era linişte la casa lor şi toate le ieşeau bine şi cu spor.
Aveau însă şi oamenii aceştia o mare şi nesecată mâhnire-n sufletele lor: nu le făcuse Dumnezeu parte de copii, şi fără de copii viaţa, mai ales cea bună, n-are nici un rost. Să fi avut fie măcar numai unul, ca să aibă de cine să poarte grijă şi cu ce-şi bate capul, căci aşa numai ei amândoi îşi nădeau zilele în sec şi nu se alegeau cu nimic din ele.
Dădeau dar slujbe pe la toate bisericile, miluiau toţi săracii şi toate văduvele şi se rugau în toate zilele lui Dumnezeu: “Dă-ne, Doamne, şi nouă un copil, unul singur, cât de mic, numai copil să fie!”
Dumnezeu însă nu se opreşte la vorbele omului, ci-i vede şi gândurile ascunse.
— Măi Petre, îi zise dar într-una din zile lui Sf. Petre. Oamenii aceştia sunt adevărată pacoste pe capul meu. Mi s-a înăcrit cu ei!

— De ce, sfinte Doamne? întrebă portarul raiului. ¶— Nu vezi, răspunse Tatăl Ceresc, că sunt nesăţioşi?! Tot le-am dat, şi nu se mai mulţumesc. Sănătate au, rânduială, pace şi bună înţelegere la casa lor au, cu toată lumea se nărăvesc, iar acum le mai trebuie şi copii.
— Dă-le, Doamne, ca să scapi de ei, grăi Sf. Petre, care pune totdeauna câte o vorbă bună pentru muritorii ce vin cu vreo rugăciune la tronul ceresc, căci, de! tot muritor a fost şi el odată şi ştia ce sunt nevoile omeneşti.
— Păcat că stai de-atât timp la poarta raiului! întâmpină Dumnezeu. Tocmai dacă le dau nu mai scap, căci gândul lor cu unul se începe, iar după el urmează ceilalţi. Când are apoi omul copii, puţine mai cere pentru sine, dar nu mai sfârşeşte cerând câte de toate pentru ei.
— Miluieşte-i, Doamne, stărui iar Petrea, că din plin dai, şi orişicât vei fi dând, nu ţi se istovesc comorile.
Aşa vorbă i-a plăcut lui Dumnezeu. S-a revărsat dar îndurarea Domnului asupra celor doi oameni şi a-nceput muierea să aibă copii, — curat ca-n poveste, — pasul şi copilul, încât li s-a umplut deodată casa de copii.
Şi toţi erau mărunţi, care de care mai mic decât cellalt, mai sfredeluş, mai guraliv, mai drăcos şi — asta să nu uităm — mai mâncăcios şi mai hapsân.
— Aoleo! zise femeia, care se bălăbănea cu ei. Ăştia-mi scot sufletul şi-mi mănâncă şi urechile. Cine m-a pus să mă tot milogesc?! Se vede că Dumnezeu m-a înţeles anapoda şi mi-a dat pentru fiecare milogeală câte unul.
Omul însă stătea şi nu se mai sătura să se uite la ei, c-aşa-i plăceau lui, neastâmpăraţi, hârjoneţi şi mâncăcioşi — adevăraţi prichindei.
— Sari, omule, îi zise-n cele din urmă femeia. Nu sta gură căscată! Nu vezi că azi-mâine n-o să-ţi mai rămâie nici cenuşă-n vatră?!
— Lasă, că dă Dumnezeu! răspunse el. Că doară nu ai tăi sunt, ci ai lui, că făptură omenească sunt, şi dacă-ţi dă dregătoria de părinte, te şi ajută s-o porţi.
— Ţi-o fi dând, dacă mişti şi tu! răspunse ea, şi de aici înainte nu mai era pace-n casa lor. El una, ea alta, el da, ea ba, mereu se ciondăneau ca nişte deşucheaţi, până ce el, nemaiputând să

rabde gura nevestei, şi-a luat lumea-n cap şi-a plecat să strângă cumva, de undeva, ceva pentru spuza lui de copii.

A tot umblat el aşa din om în om fără de nici o cărare, dar degeaba vorbea despre copiii lui.

”Mare lucru! zicea unul. Parcă copii nu mai au şi alţii?!” “De ce ţi i-ai făcut, dacă nu eşti volnic să-i ţii?” zicea altul.

Degeaba spunea că nu el i-a făcut, ci Dumnezeu i-a rânduit, că oamenii aşa ceva nu vor să înţeleagă.

”În lumea asta n-o să fac eu nici o treabă”, zise dar, şi trecu pe cellalt tărâm.

Aici a intrat într-un codru des şi tot s-a dus — aşa ducându-se -- până ce a dat de o casă cu multe marafeturi.

Aici era cuibul zmeilor. N-a găsit acasă decât pe Mama Zmeilor. Cine n-o ştie cum e? Ruşine-ar fi să zici că n-ai umblat prin lumea aceea şi n-o cunoşti. ¶— Bună ziua, mamă, îi zise el. Ea dete ursuză din cap. ¶— Dar tu cine eşti şi ce cauţi p-aici? îl întrebă zgripţuroaica. ¶— Eu? răspunse el ca un om cu socoteală. Eu sunt tata lor şi caut vreo slujbă.

— Tata lor?! îşi zise Mama Zmeilor. Ştia, biata de ea, că e-n lume Mama Pădurii, e Mama Ielelor, sunt fel de fel de mame, dar tată nu mai pomenise, şi se simţi rău smerită când se văzu, aşa deodată, în faţa tatălui lor — cine or fi ei, aceia.

Mai de voie bună, mai de frică, îl luă dar pe om slugă pe un an, anul, cum se ştie, de trei zile, iar simbria — ziua şi găleata cu galbeni, dac-o fi să-şi poată împlini anul.

Om să fii, însă, ca să împlineşti un an în slujba zmeilor. ¶— Uite, îi zise zmeoaica cea bătrână celui mai de dai-Doamne dintre feciorii ei, să vă strângeţi toate puterile, că ne-a venit tata lor, şi mare urgie o să ne-ajungă dacă n-o scoatem la capăt cu unu ca el.

— Las’ pe mine, mamă, răspunse zmeul, că-i vin eu de hac. Nu degeaba m-ai făcut zmeu!

Iară el? Ce nu face omul de dragul copiilor săi?! Ziua întâi zmeoaica l-a trimis să aducă apă într-un burduf de bivol, dar bivol, colea, cum sunt cei din lumea zmeilor.

El, biet, abia putea să ducă burduful gol în spinare: de unde ar fi fost în stare să-l aducă plin?!

”De! îşi zise. Văd eu că nici în lumea asta nu poţi s-o duci cu adevărul. Ia s-o mai pornim şi spre minciună.”

Sosit la puţul care era departe-n vale, el îşi scoase costorul de la brâu şi începu să râcâie cu el împrejurul puţului, şi-a râcâit mereu şia-ndelete până ce i s-a făcut zgripţuroaicei lehamite de atâta aşteptare şi a trimis pe cel mai cu forfoi dintre feciorii ei ca să vadă ce face sluga de nu mai vine cu apa.

— Dar tu, măi, ce faci aici? întrebă zmeul. ¶— Uite, răspunse omul râcâind înainte. Ce să mai pierd vremea scoţând apă din puţ, ca s-o bag în burduf şi apoi iar s-o scot după ce voi fi sosit cu ea acasă? Am să iau puţul aşa cum e în spinare şi-l duc în deal.

— Ba să nu te pună păcatele să faci aşa, răspunse zmeul speriat, că puţul ăsta e făcut de bunicul bunicului, şi-aici e rostul lui să fie.

— Ferit-a Sfântul! grăi omul. Am să-l iau şi să-l duc şi să-l urc în podul casei. Când ai nevoie de apă, îi tragi o gaură la fund, şi curge de te saturi.

— Vai de mine! strigă zmeul, dar ne-neacă pe toţi! ¶— Nu, stărui omul, aşa se face la noi! Cu fleculeţe de aceste cum e burduful vostru noi nu ne-ncurcăm.

Ba că da, că nu, în cele din urmă s-au învoit ca zmeul să mai dea o găleată de galbeni pe deasupra şi să aibă voia de a scăpa puţul ducând el burduful plin în spinare.

— Auzi, mamă, îi zise apoi zgripţuroaicei, seara, după ce omul adormise, era să ne ia puţul şi să-l aducă-n podul casei!

Pe zfripţuroaică o trecură fiorii. Ziua a doua l-au trimis la pădure ca să aducă lemne, aşa, copaci întregi, smulşi din rădăcină şi duşi în spinare cu craci cu tot — cum se face-n lumea zmeilor. Ieşit în pădure, omul începu să se scarpine-n creştetul capului. Neam din neamul lui nu mai scosese copaci din rădăcină. El începu s-adune curpăn de prin pădure şi să lege cu el copacii unul de altul.

— Dar tu ce ai de gând să faci? întrebă zmeul, care după cele petrecute în ziua trecută numai la bine nu se mai aştepta!

— Să vezi, îi răspunse omul, m-am gândit să nu-mi mai pierd timpul smulgând copacii unul câte unul, că nu sunt buruieni ori d-alde cânepă: îi leg unii de alţii şi iau pădurea întreagă şi-o duc acasă.

Zmeul se sperie acum şi mai rău, şi iar unul una, altul alta, până ce se învoiră ca să mai dea zmeul o găleată de galbeni, iar în

schimb să poată duce el copacii în spinare şi pădurea să rămâie la locul ei, cum o lăsaseră tatul şi bunicul lui.
Seara o trecură pe zgripţuroaică şi mai reci fiori. A sosit, în sfârşit, şi ziua a treia, care e totdeauna cea mai grea, şi- acum omul nostru încă prin crepetul zorilor a-nceput să se scarpine în creştetul capului şi să mai suspine din când în când.
— Acum, grăi cel mai ţanţoş dintre zmei, să ne măsurăm puterile în buzdugane.
— Să le măsurăm, răspunse omul cu o îndrăzneală de-ai fi crezut că viaţa lui toată şi-a petrecut-o aruncând buzdugane.
Erau afară pe prispă douăsprezece buzdugane, care de care mai mare şi mai greu.
El le luă pe rând, de la cel mai mic, pe care numai gâfâind putea să-l ridice, până la cel mai mare.
— Jucărele de copii, zise el. Mai mare n-aveţi?¶— Nu! răspunse zmeul pus rău de tot pe gânduri. Ăsta a rămas de la un strămoş al meu, şi numai puţini dintre noi pot să arunce cu el.
— Ei, dacă n-aveţi altul, haid’ şi cu ăsta! grăi omul. Ia-l şi să ieşim în câmp.
După ce ieşiră la câmp, zmeul aruncă buzduganul de se duse până-n al treilea cer şi aşteptară peste jumătate de ceas până ce căzu şi intră în pământ de-un stat de om.
— Carevasăzică, atâta e treaba pe care eşti în stare s-o faci? îi zise omul. Adă buzduganul! adăugă apoi scuipând în palme şi suflecându-se.
El n-aruncă însă buzduganul, ba nici nu-l ridică măcar de la pământ, ci rămase cu picioarele înţepenite-n pământ şi cu ochii ţintă la cer.
— Ce stai? îl întrebă zmeul. Aruncă!¶— Stai, bre, să-mi treacă luna din cale, îi răspunse omul. Vrei s-o pat cu buzduganul strămoşului tău cum am păţit cu barda bunicului, pe care am aruncat-o în lună ş-acolo a şi rămas?... Uită-te bine, c-o vezi, dar n-o să mai pui mâna pe ea!
Zmeul se uită în lună şi, văzând în adevăr ceva ce seamănă a bardă, începu să tremure ca frunza de plop.
— Nu cumva să-mi prăpădeşti buzduganul, că atâta moştenire mai avem şi noi din vremile cele bune, grăi dânsul.
— Să n-ai teamă, îl molcomi omul, că bag de seamă. De ce adică zic eu că nu-l arunc până ce nu-mi trece luna din cale?!

De! s-ar putea, ce-i drept, să cadă-n lună când se întoarce. De asta nu răspund!

— Ştii ce? Haid' să ne-nţelegem, se milogi zmeul. Nu mai arunca şi-ţi mai dau o găleată de galbeni.

— Ce păcate?! se răsti omul. Puţul nu m-ai lăsat să-l duc; pădurea a rămas la locul ei; vrei acuma ca nici buzduganul să nu-l mai arunc pe plac?! Nu se poate! Haid'! dă-te la o parte! adăugă, şi se plecă spre buzdugan, ca să-l ridice.

— Îţi dau două găleţi! strigă zmeul, şi sări la el ca să-l oprească.❡— Ei! de mila mă-tii, care e femeie de treabă, o să te iert! îi zise omul şi nu mai stărui.

Putea el să se mulţumească şi cu şapte găleţi de galbeni, care tot erau ceva pentru un pârlit ca dânsul.

Zmeoaica cea bătrână, aflând că el şi-a aruncat barda-n lună şi era să arunce şi buzduganul, s-a ascuns în fundul pivniţei şi-a stat acolo bocindu-se ca vai de ea. Acum vedea dânsa ce stârpituri a născut şi ce pocitanii a crescut la sânul ei.

Iar leaota de zmei s-a adunat şi s-a sfătuit, ca să vadă ce-i de făcut ca să scape pe mama lor de spaima în care a băgat-o tata lor.

Mai erau apoi şi cele şapte găleţi de galbeni, pe care erau legaţi să le dea, şi zmeii nu sunt doar oameni, ca să nu se ţină de vorbă şi să lingă unde au scuipat, ci trebuiau să le dea.

Orişicât bănet vor fi având însă zmeii în vistieria lor, şapte găleţi de galbeni nu sunt nici pentru ei numai iac-aşa, o pişcătură, ca să zici că nu-ţi pasă.

După multă cioroboreală s-au înţeles dar între dânşii ca peste noapte, când doarme, să meargă unul dintre dânşii şi să-i toace cu buzduganul în cap ca nici "hâc!" să nu mai zică.

Omul însă, trecut acum prin multe, a tras cu urechea, şi cuminte, cum se făcuse, a luat troaca de la porci şi-a pus-o în locul lui în pat, iară el s-a pitit frumuşel sub pat şi-a-nceput să sforăie din greu.

Când zmeii au auzit sforăitura, s-a dus cel mai cu nădejde dintre dânşii şi-a dat o dată cu buzduganul, iar omul a gemut, a mai dat zmeul o dată, şi omul a suspinat din greu. Iar când zmeul a dat de a treia oară, omul a tăcut chitic, ca morţii.

Mare le-a fost dar spaima dimineaţa viitoare, când l-au văzut întreg şi sănătos.

— Dar tu? îi ziseră ei. Cum ai dormit astă-noapte?¶— Bine, răspunse el. Aşa-ntr-o vreme mi-e parc-am visat că m-a pişcat un purice-n frunte!

— Auzi, mamă! strigară zmeii. L-a lovit cu buzduganul strămoşului, şi el zice că-i ca şi când ar fi visat numai că l-a pişcat un purice.

Să nu dai şapte găleţi ca să scapi? Ba să dai şi mai mult. El a-nceput însă să facă nazuri, mai că se simte bine aici, mai că-i este ruşine să se-ntoarcă acasă cu numai şapte găleţi, şi-o să râdă şi copiii de el, mai că vrea să mai slujească un an şi încă unul, ca să se facă trei.

— Plătiţi-l pe neslujite! strigă zmeoaica cea bătrână, ca să se cotorosească de el.

— De, zise el, o să vă fac dar pe plac, însă mie nu prea-mi şade bine să umblu cu sacii în spinare. O să plec dacă mi-i aduceţi voi.

I-au mai făcut-o zmeii şi asta.

Mergea dar omul nostru cu paşi mărunţei înainte, cu căciula pe-o ureche şi jucându-şi beţigaşul între degete, iar zmeii duceau sacii de galbeni gâfâind în urma lui.

Toate ca toate însă, dar treaba s-a-ngroşat când au ajuns acasă. Copiii aceia, aşa cum i-a lăsat Dumnezeu, văzându-se fără de tată, numai cu biata lor de mamă, îşi făceau de cap: unul se târa pe jos, altul se dădea peste cap, iar altul se cobora-n puţ ca să caute cuiburi de vrabie, se urca-n copaci ori pe vârful casei, ca să adune miere de prin trestii. Diavolii de ei se hârjoneau prin garduri cu câinii vecinilor, trăgeau pisicile de coadă, ca să le miorlăie, furau ouăle de prin cuibarele găinilor, sfâşiau cămăşi şi cearşafuri, ca să-şi facă coadă de zmeu, câte şi câte nu mai făceau, încât băgaseră spaima-n sat, — să le vie bieţilor de oameni să-şi ia lumea-n cap, şi nu alta!

Iară Dumnezeu şedea-n scaunul lui şi râdea de-i tremura barba, că-i plac şi lui răutăţile nevinovate.

— Ei, ce zici acum, Petre? îi zise portarului său. Îţi place? Vezi în ce-ncurcătură m-ai băgat cu stăruinţele tale?!

— O să te descurci, Doamne, răspunse Sf. Petre, că eşti mare şi înţelept.

Nu ştia sfântul că vine tata copiilor cu ce vine, căci numai Dumnezeu el singur le ştie toate.

Când a simţit spuza de copii că se apropie tata lor, au dat iuruş prin sat, au adunat toate cuţitele şi toate furculiţele şi, luându-şi fiecare câte un cuţit şi câte o furculiţă, le-au ieşit în cale şi, frecând cuţitul şi furculiţa, au început să strige:
— Aş mânca carne de zmeu! aş mânca carne de zmeu!... Zmeii, când au văzut aşa ceva, au aruncat sacii şi-au tulit-o la fugă, de nici cu ogarii nu i-ai fi putut prinde.
De aceea nu mai sunt azi zmei pe lume, ba li s-a pierdut şi urma, încât numai prin poveşti mai dăm de ei.

Rodul tainic

A fost odată un împărat, şi-n curtea acelui împărat se afla un pom atât de înalt, încât nimeni nu era în stare să-i vadă vârful. Pomul acesta înflorea şi dădea rod în fiecare an, dar nici împăratul, nici curtenii lui, nici vreun alt om pământean n-a apucat să vadă poamă din rodul acela. Era, se vede, pe acolo, prin înălţimile nestrăbătute de ochiul omenesc, cineva care nu lăsa să cadă nici o poamă pe pământ, ci le culegea toate la timpul potrivit. Împăratul ţinea doar să afle cum sunt poamele rodite de pomul acela, şi a dat de ştire în toată împărăţia lui că aceluia care se va fi urcat în pomul acela şi va putea spune cum anume îi sunt poamele îi va da în căsătorie pe aceea dintre fetele sale pe care el însuşi şi-o va alege.
Au venit dar boieri de toate spiţele, feciori de împărat, până chiar şi feţi-frumoşi, dar nici unul n-a fost în stare să se urce în pom.
Era însă la curtea împărătească un flăcău ţanţoş, şi acesta s-a lăudat mumei sale că el are să se urce, şi-a rugat-o pe aceasta să se ducă la împărat să-i spună că el se urcă.
Împăratul nu credea aşa ceva şi l-a chemat pe Danciu la sine. ¶
— N-o să fii nici tu în stare să te urci, i-a zis, şi să ştii că, dacă nu te vei putea urca, dau poruncă să-ţi taie capul.
Danciu s-a învoit să-i taie capul, dacă nu va fi în stare să se urce, şi a rugat pe împăratul să-i dea răgaz de trei zile ca să se gândească, iar în timpul acestor trei zile a pus pe un meşter faur să-i facă căţărătoare de fier, apoi s-a pus pe urcate.
S-a urcat omul şi iar s-a urcat timp de trei zile şi trei nopţi, şi deo dată a dat în scoarţa copacului de o gaură prin care a intrat în o colibă în care a găsit o babă bătrână, de tot bătrână. El îi

dete bineţele cuvenite.

— Bună seara, bunică dragă! îi zise apoi.¶— Bine că mi-ai zis bunică, îi răspunse baba, căci altfel te-aş fi omorât într-o clipă. Dar ce te aduce pe la noi, puişorul mamei?

— Bunică dragă, răspunse el, n-ai putea să-mi spui ce fel de rod are pomul acesta?

— Mai aşteaptă puţintel până ce se va fi întors fiul meu, răspunse ea, el va fi ştiut-o şi aceasta, căci suflă şi în cele mai mici găuri.

Iară dânsa era Mama Vânturilor. Seara, după ce s-a întors, fiul ei a simţit miros de om pământean.¶— Simt boare de om, zise el mumei sale. Cine a venit şi în ce treburi umblă?

Ea îi spuse ce şi cum, toate din fir a păr, precum le aflase de la Danciu.

— De, zise fiul ei, Vântul cel fără de astâmpăr, eu suflu, ce-i drept, în toate găurile, dar până acum tot n-am ajuns să aflu ce fel de rod are pomul acesta.

A rămas cu buzele umflate şi-a plecat mai departe. Urcându-se până acolo, el a tocit o pereche de căţărătoare. El luă acuma altă pereche.

După ce s-a urcat încă trei zile, a dat de o altă colibă şi-a intrat şi-n aceasta dând cuvenitele bineţe.

— Bună seara, bunică dragă! Şi baba aceasta îi dete acelaşi răspuns ca cea de mai nainte, apoi îl întrebă:

— De unde şi până unde? El îi spuse că umblă să afle care e rodul pomului.¶— De! îi răspunse ea. Îmi pare rău că nu te pot dumeri. Mai aşteaptă însă să vie fiul meu; el o să ţi-o poată spune.

Baba i-a dat apoi să mănânce, căci era lihnit de foame, şi după aceea i-a făcut culcuş să doarmă.

Viind acasă fiul ei, care e Omul-din-lună, a făcut şi el întrebările pe care le făcuse vântul. Ea îi spuse că e om bun şi umblă să afle ce fel e rodul pomului.

— Îmi pare foarte rău, răspunse el. Eu mă uit, ce-i drept, prin toate crăpăturile, dar n-am ajuns să aflu ce fel de rod are pomul acesta.

Dimineaţa, după ce Danciu se deşteptă din somn, baba i-a spus-o aceasta. Nu-i rămâne dar lui Danciu decât să-şi ieie a treia pereche de căţărătoare şi să arunce jos pe cele tocite.

Găsindu-le pe acestea prin curte, slugile i le duseră împăratului, care prin aceasta se încredinţă că a ajuns tot departe.

”Te pomeneşti că acela găseşte în cele din urmă rodul pomului, zise el în gândul lui, eu însă tot n-am să-i dau fata mea.”

Iară Danciu se urcă tot mai departe, o zi, două zile şi după a treia zi iar dete de o colibă. Găsi şi în coliba aceasta o babă încă mai bătrână, Mama Soarelui; o păţi însă şi cu aceasta tot ca şi cu celelalte două şi plecă mai departe.

A urcat acum, a urcat şi iar a urcat timp de trei zile — da, încă trei — fără ca să i se fi tocit căţărătoarele, şi tocmai în seara zilei a şaptea s-a pomenit la poarta raiului.

Nu mai era acum tot ca mai nainte: la poarta aceea n-a găsit adică o babă, ci un moşneag bătrân, de tot bătrân.

— Ai obosit, nu-i aşa? îl întrebă moşneagul. ¶ — De! am cam obosit! îi răspunse. ¶ — Ei bine! grăi moşneagul, dacă eşti obosit, sari ici în locul meu şi mai odihneşte până ce mă voi fi întors eu.

Danciu se aşază şi aşteaptă un ceas, două ceasuri, mult a aşteptat, dar moşneagul nu s-a mai întors. El a încercat să se ridice, dar n-a fost în stare; îi era parcă-l bătuseră cu cuie în scaun.

Deodată se pomeni faţă-n faţă cu o fată de tot frumoasă, care, nici una, nici alta, îl întrebă dacă nu vrea să intre vizitiu la Lia, Zâna Zânelor.

— Voi fi vrând eu, îi răspunse Danciu, dar nu pot să mă scol de aici. ¶ — Aş! întâmpină fata cea frumoasă. Am să te scol eu numaidecât. O să-l aduc înapoi pe moşneagul care a fost aici.

Ea s-a dus apoi fuga la Lia şi i-a spus că moşneagul nu mai e la slujba lui şi a lăsat în locul său pe unul care ar fi gata să intre vizitiu la ea, dar nu poate să se ridice de acolo.

Lia se încruntă şi-i porunci olacului său să se ducă iute şi să-l aducă pe moşneag la locul lui.

Olacul se puse pe drum şi alergă o zi întreagă, de dimineaţă până seara, dar nu ajunse la el. Mai alergă însă încă o zi, şi pe înserate îl ajunse, puse mâna pe el, îi trase o trânteală bună, apoi îl luă în spinare şi-l duse la Danciu, care se şi sculă îndată ce ei sosiră acolo.

Olacul îi mai trase moşneagului o trânteală bună, îl aşeză la locul lui, iar pe ţigan îl duse la zâna Lia, ca să-i fie vizitiu.

Lia avea doi cai de călărie, amândoi cu părul de aur. ¶ — Dacă

vrei să intri în slujba mea, îi zise lui Danciu, scaldă-te în putina aceasta.
Ţiganul nu mai stete pe gânduri, ci se dezbrăcă şi sări în putină. El s-a scăldat timp de jumătate de ceas, apoi Lia i-a poruncit să iasă din putină. După ce a ieşit, ce să-ţi vadă ochii? Să stai şi să te miri! El era frumos de nu-i mai puteai găsi pe faţa pământului pereche.
Să vezi dar ruşine ce era să păţească împăratul acela care şi-a pus de gând să nu-şi dea ţiganului fata!
După ce el s-a îmbrăcat, iar a venit fata cea frumoasă şi l-a dus la grajdul celor doi cai cu părul de aur.
— Iată, îi zise ea, aici în cămăruţa de alături e ovăz de aur; dă-le din el cailor în fiecare zi o dată câte o baniţă.
Iar s-a făcut apoi nevăzută, şi prin cele cu desăvârşire minunate abia de aici înainte trece Danciu.
După ce şi-a făcut slujba trei zile de-a rândul, a venit din nou fata cea frumoasă şi i-a spus că Lia, Zâna Zânelor din Împărăţia Sorilor, are să-l aleagă bărbat pe acela care e în stare s-o îngâne făcându-le toate întocmai ca dânsa.
— Du-mă la ea! strigă Danciu săltând de bucurie. Am s-o îngân ca şi când aş fi întru toate ea însăşi.
El a fost dus la stăpâna lui. Pe-nserate, Lia a poruncit să fie pus în iatacul ei un al doilea pat la o potrivită depărtare de al ei. Ea a început apoi să se dezbrace, şi, dezbrăcându-se, ea avea şasesprezece rochii, pe când Danciu n-avea decât o pereche de iţari. El şi-a sfâşiat însă iţarii în şasesprezece fâşii şi, când Lia punea pe scaunul ei o rochie, punea şi el pe al său o fâşie. După aceea a pus fâşie lângă fâşie, ca să le coase la loc, dar să vedeţi minune! fâşiile se ţineau una de alta, încât Lia, Zâna Zânelor, stătea cuprinsă de uimire când l-a văzut dimineaţa îmbrăcându-se tot ca ea.
Lia s-a dus apoi să se pieptene. Ţiganul, de asemenea. Li se puseră două oglinzi, fiecare cu toate cele de nevoie pentru pieptănat, şi au început amândoi să se pieptene. Când Lia îşi trăgea o dată cu pieptenul prin păr, Danciu trăgea şi el prin al său. Ea a tras de şasesprezece ori, el de asemenea. Ţiganul avea şi el păr lung, şi după ce s-au pieptănat, altă minune: faţa lui era tot atât de frumoasă ca a Liei.
Când se uită deci la el, Lia nu mai ştia ce să facă de bucurie, l-a

chemat la ea şi l-a sărutat — cum mireasa îşi sărută mirele.

S-a făcut apoi o nuntă mare, şi după nuntă Lia l-a trimis la vânătoare pe Danciu, care nu mai era acum ţigan ca toţi ţiganii, ci fât-frumos deopotrivă cu orişicare fecior de împărat.

Mai nainte de plecare ea îi dete o oglindă şi-i zise: ¶— Când vrei să ştii ce fac, uită-te în oglinda aceasta, că mă vezi în ea.

Luându-şi apoi “ziua bună” unul de la altul, el plecă la vânătoare. N-a făcut însă decât vreo câteva sute de paşi, şi s-a pomenit cu olacul care alerga spre el ca să-i spună că Lia îi trimite vorbă să cruţe vânatul şi să nu împuşte decât doi iepuri.

Mergând mai departe, şi tot mai departe, a zărit o pădure cu copaci de aur, iar în pădure alergau o turmă de animale cu păr de aur în care nu era însă nici un iepure. După ce a mai trecut prin pădurea aceea, i-a trecut prin faţă altă turmă, dar nici în aceasta nu era nici un iepure. Iar a mers apoi, până ce a dat de a treia turmă; în aceasta era însă un singur iepure. Şi-a încordat întâi arcul şi una, două, trei! l-a şi culcat la pământ.

El însă doi iepuri avea să-i ducă Liei. A mers dar înainte, ca să mai culce la pământ încă unul.

Mergând aşa, la început de drum, apoi pe potecă şi în cele din urmă pe potecuţe, el s-a rătăcit de nu mai ştia încotro să apuce.

El scoase deci oglinda şi se uită în ea. A şi văzut pe Lia, care îi făcu semn să apuce la dreapta.

S-a dus dar, şi mereu s-a dus — un ceas, două, trei ceasuri, timp de patru ceasuri s-a tot dus fără ca să poposească, şi iată că a zărit o întreagă turmă de iepuri.

El rămase nedumerit. Un iepure mai avea să culce la pământ, unul singur. Iepurii erau însă grămadă, tot unul lângă altul, şi el, nefiind vânător bun, se temea că, trăgând în el, va omorî deodată mai mulţi.

A aşteptat dar şi iar a aşteptat, până ce şi-a pierdut răbdarea, şi a tras, încât a culcat la pământ trei iepuri.

Îi părea rău că n-a putut să se ţină de vorba scumpei sale soţii, dar nu i-a rămas decât să se întoarcă acasă. Peste puţin i se ivi în cale o matahală de om, un adevărat uriaş.

— Nu ţi-e ruşine obrazului că ai împuşcat doi dintre iepurii mei?! îi zise omul acela, care era stăpânul moşiei pe care rătăcise Danciu.

Nu era adică al Liei decât unul dintre cei trei iepuri. ¶— Haid’ să

ne măsurăm puterile! urmă dar stăpânul celorlalţi doi, care mai era necăjit şi pentru că ar fi voit ca Lia pe el să şi-l aleagă de soţ. Danciu începu să tremure de frică. De! nu se simţea el destul om pentru ca să se-ncumete a-şi măsura puterile cu asemenea matahală. El puse deci mâna pe arc şi-l încordă. Cellalt fu şi el gata să tragă, dar era prea târziu, căci Danciu îl şi culcă la pământ.
El se întoarse apoi acasă. Lia rămase cuprinsă de spaimă când îl văzu aducând patru iepuri.¶— Vai de mine! strigă dânsa. De ce ai omorât şi pe ceilalţi doi iepuri?! Dacă află stăpânul lor, te omoară-ntr-o clipă.
— Grija aceasta să n-o mai ai! răspunse ţiganul, treaba aceasta am regulat-o eu cu dânsul. Aş avea însă să te-ntreb ceva, dacă vrei să-mi dai răspuns.
— S-ar putea oare să nu-ţi dau? grăi dânsa. Nu avem, aşa credem, noi doi nici o taină unul pentru altul.
— Spune-mi, te rog, ce fel de rod are pomul acesta, îi zise dar Danciu.
— Atâta e tot ceea ce vrei să mă-ntrebi? răspunse Lia. De ce oare n-aş fi având să ţi-o spun aceasta?! Am să-ţi dau, dacă e vorba, chiar să mănânci din poamele acelea câte pofteşti.
Ea chemă apoi degrabă pe una din slugile ei şi-i porunci să aducă zece poame de ale acelui pom.
Sluga s-a urcat în pom. Pomul însă avea trei feluri de poame: mere de aur, pere de aur şi prune de aur. Servitorul nu ştia din care să ieie patru, căci luând din fiecare câte trei, erau numai nouă. El chibzui în cele din urmă să ieie patru prune, căci prunele erau mai mici decât merele. Aşa a şi făcut, şi le-a adus Liei, care i le-a dat soţului său.
— Am o mică daraveră pe pământ, grăi acesta.¶— Dacă e aşa, răspunse Lia, poţi să te cobori numaidecât. Ea porunci apoi să i se facă iute un leagăn care se lasă până la pământ, şi-l aşeză pe soţul său în leagănul acela. Cât gândeşti cu gândul, Danciu şi ajunse la pământ cu poamele pe care le avea în buzunar şi i le duse împăratului.
Nu voise împăratul să-i deie fata sa, dar i-o dete acum, când îl văzu atât de frumos. Nu voia însă fata de împărat să şi-l ieie de bărbat, căci se temea ca nu cumva el iar să se facă cum fusese mai nainte.

Danciu o-nşfăcă însă, o luă pe sus şi-o duse la muma sa, pe care o pofti apoi să vie cu el şi-o duse la pomul cel înalt.
Sosit aici, el strigă “una”, şi fu jos leagănul în care se aşezară toţi trei: el, mama sa şi fata de împărat. Iar numără apoi “una” şi el fu sus.
— N-ai vrut să mă iubeşti, nu te iubesc nici eu! îi zise acum fetei de împărat, şi-i dete brânci ca să cadă pe pământ.
Ea a tot căzut trei zile şi trei nopţi de-a rândul, iar după ce a ajuns la pământ, s-a făcut miş-fărămiş, de n-a mai rămas de ea întreg decât capul, pe care una dintre slugi l-a dus la împăratul.
— Doamne sfinte! se tângui împăratul, cine m-a pus să nu i-o dau de bunăvoie pe fata mea?
Când împăratul se tânguia în felul acesta, se ivi deodată-n faţa lui ţiganul, care se căia şi el de fapta ce săvârşise într-o clipă de supărare.
— Ai fi acum gata să mi-o dai de bunăvoie pe fiică-ta?¶— Nu numai că ţi-aş da-o de bunăvoie, răspunse împăratul, dar ţi-aş mai da pe deasupra şi jumătate din împărăţia mea dacă ar fi în viaţă fiică-mea.
Danciu se duse la mumă-sa şi-i spuse ce-a zis împăratul.¶— Să vezi un lucru, grăi aceasta, eu am să-ţi dau o cutioară în care e un praf fermecat. Dacă vei presăra praful acela pe faţa moartei, aceasta va învia şi trupul se va întrema chiar mai şi mai de cum a fost.
Danciu a alergat fuga la împărat, a cerut capul moartei şi a presărat pe el praful, cum zisese mumă-sa. Cât dai în palme, trupul fetei s-a întremat, crescând bucată lângă bucată, şi ea începu să vorbească. Împăratul i-ar fi dat-o acum bucuros, dar acesta nu voia s-o primească.
— Să trăieşti în bună fericire cu fiică-ta, îi zise el împăratului, căci eu am găsit altă soţie.
El chemă apoi pe mumă-sa, cu care se duse la pom, se urcă-n leagăn şi se-nălţară într-o clipă la Lia, Zâna Zânelor din Ţara Sorilor, care i-a primit cu multă bucurie. El a zidit apoi pentru mumă-sa un palat frumos şi i-a zis:
— Dacă ţi se va fi făcut dor de mine, trimite-mi vorbă prin o slugă, şi-ntr-o clipă vom fi eu şi soţia mea la tine.
El s-a dus apoi acasă, unde s-a făcut nuntă mare. Lia voia să-l poftească şi pe împăratul, dar ţiganul nu s-a învoit să stea la

masă cu cel ce umblase cu gândul de a-l înşela. Au poftit deci la nuntă şoarecele, care s-a-ndopat.
Am fost şi eu la ospăţ şi-am pus mâna pe un ciolan, apoi am plecat lăsându-i în fericire, care n-a mai încetat nici până astăzi, dacă nu vor fi murit cumva.